

**Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди (Україна)**

Стамбульський університет (Турецька Республіка)

Вроцлавський університет (Республіка Польща)

Університет Цзинань (Китайська Народна Республіка)

***«Актуальні проблеми
приватного та публічного права»***

**Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 93-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН
України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча
науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І.**

21 травня 2022 року

м. Харків

УДК 349.2:342.727

ББК 67.305

А 43

Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 93-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (21 травня 2022 року). – Харків, 2022. – ТОВ «Видавництво Точка», віддруковано у ТОВ «Друкарня Мадрид» через ФОП Гобельовська Л. П.– 460 с.

ISBN 978-617-7988-13-6

У матеріалах збірника представлені результати наукових досліджень вчених, присвячених актуальним проблемам приватного та публічного права.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами приватного та публічного права.

Матеріали конференції оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди EKhNPUiR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті юридичного факультету: <http://www.hnpu-laws.in.ua/> у розділі «Наука».

Інформація про оргкомітет. Координацію проведення конференції здійснює кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського – тел.: +38(057)700-35-16, e-mail: trudkonf.hnpu@gmail.com

Коваленко Олена Олександрівна (в.о. завідувача кафедри д-р юрид. наук, професор) +38(057)598-98-75;

Головань Тетяна Георгіївна (в.о. декана юридичного факультету канд. юрид. наук, доцент) +38(067)681-93-90;

Ждан Микола Дмитрович (канд. юрид. наук, доцент) +38(063)948-05-19;

Пономаренко Оксана Михайлівна (канд. юрид. наук, доцент) +38(097)332-55-70;

Гоц-Яковлєва Ольга Василівна (канд. юрид. наук, доцент) +38(067)724-29-49;

Гرابко Людмила Владиславівна (ст. лаборант) +38(057)274-83-23

Оргкомітет конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

ЗМІСТ

<i>ВІТАЛЬНЕ СЛОВО</i>	12
-----------------------------	----

СЕКЦІЯ «ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

<i>OLEG YAROSHENKO. FEATUES OF REMOTE WORK IN UKRAINE AND THE EUROPEAN UNION</i>	14
<i>ЯРОШЕНКО О.М., ВАПНЯРЧУК Н.М. ДО ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГІДНИХ УМОВ ПРАЦІ У НАУКОВІЙ СФЕРІ</i>	18
<i>АНДРІЙ В.М. ДЕЯКІ ПИТАННЯ УНІФІКАЦІЇ МІЖНАРОДНО- ПРАВОВИХ НОРМ В СФЕРІ ПРАЦІ</i>	21
<i>ВАВЖЕНЧУК С.Я. СПЛАТА РОБОТОДАВЦЕМ ВІДСТУПНОГО ПРАЦІВНИКУ ЯК ЗАХІД ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ ПРАВ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ</i>	25
<i>КЛЕМΠΑРСЬКИЙ М.М., КУЦЕНКО М.О. ПРОБЛЕМА ЗАСТОСУВАННЯ СУДАМИ АКТИВ СРСР ТА УКРАЇНСЬКОЇ РСР ПРИ РОЗГЛЯДІ ТРУДОВИХ СПОРІВ</i>	27
<i>КОВАЛЕНКО О.О. ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ СВОБОДИ ВОЛІ ПРАЦІВНИКА ТА РОБОТОДАВЦЯ ПРИ ЗМІНІ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	31
<i>КОЛЄСНИК Т.В. НАРАХУВАННЯ СТРАХОВОГО СТАЖУ У ПЕРІОД ПРОСТОЮ ВИРОБНИЦТВА СПРИЧИНЕНОГО SARS-COV-2</i>	34
<i>МОГІЛЕВСЬКИЙ Л.В. ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ТА ЗАКОННІСТЬ, ЯК КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ</i>	37
<i>МОСКАЛЕНКО О.В. ДО ПИТАННЯ ПРАВА НА ПРАЦЮ НА ПЕРІОД ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ В УКРАЇНІ</i>	40
<i>ПОДОРОЖНІЙ Є.Ю. ДО ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИДІВ МАТЕРІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ РОБОТОДАВЦЯ</i>	43
<i>РИМ О.М. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ В УКРАЇНІ</i>	45
<i>СЕРЕДА О.Г. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОГЛИБЛЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЕЙДЖИЗМУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ</i>	49
<i>СИНЧУК С.М. ПРАВО НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ: ЛАБІРИНТИ ЗАКОНОДАВЧИХ НОРМ</i>	52
<i>ШАБАНОВ Р.І. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ЗАЙНЯТІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	55
<i>АМЕЛІЧЕВА Л.П. ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ГІДНУ ПРАЦЮ У МИРНИЙ І ВОЄННИЙ ЧАС</i>	57
<i>ЖЕРНАКОВ В.В. ПОВАЖНІ ПРИЧИНИ У ЗАКОНОДАВСТВІ ПРО ПРАЦЮ: ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ</i>	60

Шабанов Роман Іванович,
професор кафедри цивільно-правових дисциплін
і трудового права імені проф. О.І. Процевського
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди,
доктор юридичних наук, професор
e-mail: roman.kh1978@gmail.com

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ЗАЙНЯТІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Війна, що продовжує тривати на українській землі, породжує катастрофічні втрати для нашого суспільства і держави: руйнації піддається цивільна інфраструктура (дитячі садки, заклади середньої та вищої освіти, заклади охорони здоров'я, будівлі органів публічного управління тощо), підприємства і організації (заводи, фабрики, сільське господарство), пункти перерозподілу енергетичних ресурсів тощо. І це не лише матеріальні втрати - це втрати робочих місць. За різними даними станом на травень 2022 року близько п'яти мільйонів українців втратили роботу у результаті воєнних дій, а це 1/4 від усього працездатного населення держави. Себто чверть населення України не отримують заробітної плати для забезпечення існування себе і своєї сім'ї. Дані показники очевидно ставлять питання про перспективу реальної гуманітарної катастрофи в нашій державі, якщо владою не буде вирішене питання про забезпечення реалізації права на зайнятість. Треба зазначити, що означене право представляє собою суб'єктивне право кожного громадянина, який належить до категорії економічно активного населення, на державне сприяння в одержанні роботи або необхідної профпідготовки для цього, якому відповідає обов'язок держави в особі її компетентних органів здійснити таке сприяння [1, с. 343].

Запровадження в Україні 24 лютого 2022 року воєнного стану зумовило появи в українському законодавстві відповідних новацій, зокрема, й у сфері зайнятості. Так, у Закон України "Про зайнятість населення" [2] згідно Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування сфер зайнятості та загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття під час дії воєнного стану" були внесені відповідні зміни. Однією з таких змін стала трансформація п. 3 ст. 24 Закону України "Про зайнятість населення", в якому в переліку заходів сприяння зайнятості замість формулювання "створення умов для самозайнятості населення та підтримка підприємницької ініціативи" тепер наявне "сприяння самозайнятості населення, організації підприємницької діяльності". З юридичної точки зору це означає, що особа, котра бажає зайнятись підприємницькою діяльністю може розраховувати на надання консультацій щодо такої діяльності, однак їй не буде надаватись

одноразова фінансова допомога для її організації. Інші трансформації Закону України "Про зайнятість населення" містять положення про пристосування системи матеріальної допомоги по безробіттю в умовах воєнного стану та надання дозволів на працевлаштування для іноземних громадян. Водночас, на жаль, жодних стимулів для створення робочих місць в умовах воєнного стану чи їх збереження оновлений Закон України "Про зайнятість населення" не містить.

Закон України "Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану" [3], який набув чинності 24 березня 2022 року, включає в себе декілька норм, спрямованих для забезпечення зайнятості громадян для воєнних потреб: з метою оперативного залучення до виконання роботи нових працівників, а також усунення кадрового дефіциту та браку робочої сили, у тому числі внаслідок фактичної відсутності працівників, які евакуювалися в іншу місцевість, перебувають у відпустці, простої, тимчасово втратили працездатність або місцезнаходження яких тимчасово невідоме, роботодавець може укласти з новими працівниками строкові трудові договори у період дії воєнного стану або на період заміщення тимчасово відсутнього працівника (ч. 2 ст. 2); у період дії воєнного стану роботодавець має право перевести працівника на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором, без його згоди (крім переведення на роботу в іншу місцевість, на території якої тривають активні бойові дії), якщо така робота не протипоказана працівникові за станом здоров'я, лише для відвернення або ліквідації наслідків бойових дій, а також інших обставин, що ставлять або можуть становити загрозу життю чи нормальним життєвим умовам людей, з оплатою праці за виконану роботу не нижче середньої заробітної плати за попередньою роботою (ч. 1 ст. 3). Проте наведені норми стосуються передусім кадрового наповнення вакантних чи фактичних посад на тих підприємствах, що мають можливість працювати в умовах воєнного стану. Щодо створення додаткових робочих місць для працівників зруйнованих та ліквідованих підприємств даний нормативно-правовий акт не містить жодного положення.

Таким чином, реалізація права на зайнятість в умовах воєнного стану продовжує залишатись проблемним питанням. Компенсація втрати роботи для осіб, що залишились на території України, поки що здійснюється системою соціальної допомоги. Проте держава наразі потребує відновлення реального виробництва, максимального залучення працездатного населення до оплачуваної роботи. Відповідно, пропонується створити урядову Концепцію зайнятості в умовах воєнного стану, впровадження якої має як підтримати економічний стан населення, так і обороноздатність держави.

Список використаних джерел:

1. Шабанов Р.І. Концептуальні засади соціального захисту від безробіття: монографія. Харків: ХНАДУ, 2015. 359 с.
2. Про зайнятість населення: Закон України від 5 липня 2012 року № 5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text> (дата звернення 05.05.2022).

3. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15 березня 2022 року № 2136-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення 05.05.2022).

УДК 349.23/24

Orcid 0000-0003-0526-5393

Амелічева Лілія Петрівна,

докт. юрид. наук, доцент

Донецький національний університет імені Василя Стуса

E-mail: amelicheva@donnu.edu.ua

ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ГІДНУ ПРАЦЮ У МИРНИЙ І ВОЄННИЙ ЧАС

Однією з умов забезпечення права на гідну працю і якість трудового життя як однієї з восьми цілей сталого розвитку, що взяла на себе Україна на період 2030 року, є ефективне державне управління в умовах цифровізації (або в умовах активного запровадження електронного урядування / урядування й надання державних послуг у режимі онлайн / «держави в смартфоні»).

Метою цього дослідження є: 1) студіювання змістового контенту дихотомії «державна політика – державне управління», 2) виявлення переваг нової форми організації державного управління – електронного урядування в питанні забезпечення права на гідну працю та гідну якість трудового життя та причин недосконалості цієї форми у мирний та воєнний час.

В першу чергу, з'ясуємо сутність дихотомії «державна політика й державне управління», яка є малодослідженою в науці трудового права.

Державне управління – це самостійний вид державної діяльності, який носить підзаконний, виконавчо-розпорядчий характер, органів (посадових осіб) щодо практичної реалізації функцій і завдань держави в процесі регулювання економічної, соціально-культурної та адміністративно-політичної сфер. Сутність державного управління проявляється в його необхідності, суспільній обумовленості і цільовій спрямованості. Цільова спрямованість державного управління означає необхідність досягнення максимальних результатів при мінімальному використанні матеріальних, трудових, фінансових та інших засобів [1]. Давньогрецьке «politike» означає мистецтво управління державою [2]. Державна політика і державне управління – це два взаємопов'язаних соціальних феномени, які є видами діяльності людини, змістом якої є цілеспрямована зміна навколишнього світу і перетворення його в інтересах людей. Відомі вчені дуже лапідарно, але чітко охарактеризували дихотомію «політика-управління»: 1) державне управління – цілеспрямований організований вплив держави та її інститутів на сфери державного життя для їх зміни відповідно до цілей державної політики (Ю. Тихомиров); політику і